

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marastorda, Torda-aranyos és Udvarhely-
vármegyék partoktól független, székely érdekű ujsága.

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félre 5 K,
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdeté-
sek díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyud-
varhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta-
takarékpénztári csekk- és kliringszámla 10489. sz.

Ima Hadurhoz.

Irta: **Boross Elek.**

Ki népek s nemzetek sorsát igazítod,
Kinek tudtán kívül egy féreg sem vesz el,
Óh tekintsél alá sugár-trónusodról —
S hallgasd, a magyar nép Te hozzád esdekel!
Egykor fehér lovat áldozott Te neked
És égbe szállt füsttel lelkének imája,
Mert Te Hadur voltál, magyar néped Ura, —
Óh legyél az most is, tekints, hallgass rája!

Világverő csaták véres viharában
Velünk voltál és mi csodákat műveltünk,
Kárpátoktól ölelt drága szép hazánkban
Viharok multával békés otthont leltünk,
Te voltál és Te vagy otthonunk lelke,
Karunk és fegyverünk megacélozója,
A mi lelkünk hite most is rendületlen,
Hogy Hadur a magyar megtartja, megóvjá!

Óh Uram, e hitet erősítsd mi bennünk,
Mert mint most, sohasem volt nagyobb szükség erre,
Mikor a félvilág ellenünk támadott
S a négy világtájon vereksznünk egyszerre...
Száz karja ha volna minden vitézünknek,
Akkor is minden kar kemény tusát vivna —
És ha minden furia ellenünk is jönne:
Segítségül lelkünk mégis Téged hívna!...

Vérszomjas óriás az északi sátán,
Ki édes hazánkat régóta kívánja
És e vad szomját csak ember-vérrel oltja,
Mert népének vérét a démon nem szánja...
Óh nézd Uram, mit mert szentségtörő keze,
A mi Kárpátunkat érinteni mertel —
De bölcsen rendeléd, hogy szikla-templomunk
A profán hordákat büszkén visszaverte!...

Délen hetvenkedett a másik cserepár,
Kinél királyt ölni mindennapi dolog,
Ma sajátját, holnap másét gyilkolja le —
S aljas munkájának sikerén vigyorog...
Vér csorog királya bíbor-palástjáról —
S orvul élő keze koronánkat érte,
De bár háta megett észak óriása:
Meg fog ám bűnhődni borzasztóan érte!

Csaba vezér viszi diadalra népünk!
Derék fiainkban az ő lelke lángol
És ott lenn a déli sötét hegyek között
Igazság Istene nagy számadást számol...
Te vagy Uram velünk, a Te pallosoddal
Sújtjuk le a sántát poklok fenekére,
Magyar kar, magyar kard így ír históriát:
Meg van boszulva az ártatlanok vére!...

És a többi fajzat, kit irigység késztet
És kalmár ösztöne ellenünk ingerel,
Az orgyilkos kézzel baráti kezét fog
És lehull az álarc s szétfoszlik a lepel:
Ők hát a Nyugatnak büszke bajnokai,
Kultur papjai, felkent leventéi! —
Ime, a mese hogy valóra változott:
Az ember a számtart oroszlának véli...

Uram, tekints alá a magas égboltról!
Erősítsd a lelkiink, acélozd a karunk,
Hogy beigazoljuk a nagy világ előtt,
Hogy mi az Igazság küldöttei vagyunk!
Övezd glóriáddal minden katonánkat,
Hogy a poklok hadát mind letiporhassuk
S felettünk megáldott napod szent fényével,
A Te nagy nevedet hálával áldhassuk!

A szeretet ünnepén.

Megszóltak a harangok. Az emberek ün-
nepi ruhába öltözöttek mennek a templomba. Itt
van a karácson.

Elérkezett az emberiség megváltójának, a fe-
lebaráti szeretet örök apostola születésének ma-
gasztos ünnepe.

Itt van a karácson, a Jézus születésének év-
fordulója. Annak a Jézusnak, aki hirdette, sőt
földi pályáján minden pillanatban tetteivel is meg-
mutatta, hogy az embert emberré a kölcsönös
türelem, az egymás iránti szeretet teszi, hogy az
embert a világmindenség fölé éppen e felebaráti
szeretet emeli.

Itt van a karácson, az emberszeretet leg-
szebb, legörökebb ünnepe s az emberek arcáról
még sem tükröződik vissza az az öröm, amely
rendes időben oly széppé, oly boldoggá teszi ezt
az ünnepet. E helyett mélységes szomorúság ül
meg az arcokat, mert a felebaráti szeretet ünne-
pébe zavaróként bőmbőlnek a harcoló seregek
ágyui, zavaróan sivitanak a fegyvergolyók és
csattognak a kardok.

Hónapok óta dúló harcok zavarják az embe-
riség munkáját, százezrek, milliók pusztulnak el
a rettenetes embergyilkolásban. Az örök békéért
lelkesező és munkálkodó emberiség oda kényszer-
ült, hogy azért a békéért, amely a kultur-ember
lelki szemei előtt lebeg, a technika minden vívmá-
nyait felhasználó könyörtelen háborút folytasson.

S ma is, amikor mindannyiunknak a fele-
baráti szeretet mikénti gyakorlása felett kellene
elmélkednünk, amikor ennek az örök eszmének
születését kellene ünnepelnünk, dörögnek az ágyuk,
harcban állanak testvéreink, fiaink s fejük felett
tombol az öldöklés, megsemmisülés démona.

Áll a harc az egymás megsemmisítése,
elpusztítása iránti rettenetes küzdelem s így
nem is csodálható, hogy arcizmunkról nem
az öröm fénysugara, hanem a fájdalom szo-
morusága tükröződik vissza, mert amikor
fohászainkkal Istenhez fordulunk, figyelmünk,
gondolataink a lávoli harcmezőn szeretetünk
körül járnak, azokat öleljük gondolatban át és
nem gondolunk, nem is gondolhatunk egye-
dül az Istenre s nem csoportosíthatjuk egész
figyelmünket fohászzkodásaink között egye-
dül Ő hozzá.

Amikor ma, a dúló harcaink közt Isten-
hez fordulunk, amikor tudjuk és érezzük,
hogy ezek a harcok a felebaráti szeretet
legszentebb ünnepén dülnek, emberi gyön-
geségünk jut diadalra, mert nem mondjuk,
em bírnak őszinte szívvel mondani, hogy
megbocsájtunk az elleneinknek, sőt azt ki-
vánjuk, azért ostromoljuk az Istent, hogy
fegyvereinket diadalra juttatva, semmisítse
meg azoknak hatalmát, akik e borzalma-
san szomorú korszakot reánk, nemzetünkre
és a szövetségesek nemzetére, az egész em-
beriségre bocsátották.

Micsoda ellentét! Ünnepeink a feleba-
ráti szeretet ünnepét s imádkozunk azért,
hogy fegyvereink diadalra jutva, az emberi-
ség tömegét juttassa romlásba, megsemmi-
sülésbe.

De bár látjuk, érezzük a nagy ellenté-
tet, lelkiismeretünk nyugodt, mert megva-
gyunk győződve ügyünk igazságáról, meg
vagyunk győződve arról, hogy a mindenek
felett uralkodó Isten adta kezünkbe a véde-
lem, a megtorlás, az igazság győzedelmet
kivívó fegyverét.

Mikor imádkozunk, felsőbb ihlet hat át
mindnyájunkat s meggyőzve bennünket ar-
ról, hogy a reánk mért nehéz napok meg-
szűnnek s az emberiség javára fegyvereink
diadala által egy szebb, egy jobb békés
korszak következik, amelyben az elnyomot-
tak, a rabigában sinylők felszabadulnak, az
elnyomott igazság érvényesül, az elnyomók
pedig megsemmisülnek.

Amikor mi fegyvereink diadalát kérve,
harcoló véreinkre gondolunk, azok szintén
az itthonmaradottakra gondolva kéri a
Mindenhatót, vessen véget az ádáz tusának,
segítse fegyvereiket az emberiséget újból
megváltó béke kivívására.

Ha van az imának, ha van a fohászko-
dásnak ereje, úgy kétszeresen van annak
ma, vagyis akkor, amikor az a felebaráti
szeretet örök ünnepén az égbe száll s így
lehet, hogy az a minden nyomort és szen-
vedést megszüntető béke hamarosan bekö-
vetkezik.

Segesvár hölgyei- hez.

A hetek óta rebesgetett hír, hogy városunkban barak-kórházak is lesznek fölállítva, ma már valósággá vált. Megkezdődtek az építések.

Igy jönnek látom azokkal, kik talán nem figyelték ezt még meg, ezen pár sorban tudatva egyszersmint figyelmeztetni, hogy azon nagy csendesség, mely maig városunkban uralkodott, most már tényleg meglesz a báboru ijesztő valóságától zavarva. A szerencsétlen sebesült hősök élő bizonyítékai a nehéz időknek.

Midőn tehát minden család kedveseit a harcmezőn tudja, mi nőkül szinte szent kötelességeinkhez szólítatunk, hí a Haza!

Boldog mindenki, aki ép kézzel lábbal dolgozhatik a hősök betegágyai mellett... Gyáva, kinek most saját drága éne jut eszébe!...

Oly magasztos a sebesültek ápolása, annyi testi-lelki erőt fog a Mindenhatóban vetett erős bizodal-munk, saját akaraterőnk teremteni, hogy egy percig sem fogjuk a fáradtságot érezni.

Munkára föl tehát önkéntes ápolónők társasága! Kik még diplomáikat nem nyerhették el, ez ne gátolja, mert csak pár napi kérdés. Jelenkezze, ki ohajt velem dolgozni a barakokban?...

Szeretettel, jó kedvvel, bizalomgerjesztő szavakkal és tettekkel fogadjuk a sokat szenvedett hősöket. Kik családi tűzhelyüket, vén szülőiket elhagyták, hogy hazájukért vérüket ontásák, csak megérdemlik fölünk e kis munkát!?...

Nincs mitől félni. Nincs fáradtság Nincs áldozat. Hiszen a magasztos Igazságot Isten segítsége vezeti, tehát segíti a mi honleányi szeretetünk, kötelességünk teljesítését.

Viszontlátásra a betegek ágyainál! Legszívélyesebb üdvözléssel és tisztelettel

Segesvár, 1914. nov. 26.*

Báró Kemény Béláné.

* E közlemény magyar nyelven való nyilvánosságra hozatala azért késett, mert a segesvári »Nagy-Küküllő« közlését megtagadta. Szerk.

A téli háboru borzalmait ellen katonáinknak prémre lévén szükségük, akinek van, küldje e címre: Hadsegélyzőhivatal Budapest, IV. Váci-utca 38 A posta ingyen szállítja.

Ismerősei, jó barátai körében mindenki ajánlja a „Székelyország“-ot!

Stari-Sambornál.

Stari-Sambor körül Nagy ütközet készül, A szürke ködös zlop Földig besötétül.

A nagy szürke ködben Igyeksziünk előre, Egy erdő melletti Magas hegytetőre.

Oszladozik a köd, Derül a láthatár, Alig száz lépésre Muszka haderő áll.

Jobb és baloldalon Lappangó kozákok, Megszámlálhatatlan Ellenséget látok.

Szól az ezredes ur: — Előre székelyek! Ha nem fajult el a Székely vér bennetek...

— Hurrá! jobbra-balra, Mert veszélyben vagyunk. Győzni kell fiaim, Vagy pedig meghalunk!

Vitéz ezredesünk Egyetlen szavára, Belerohantuk a Golyók záporába.

Vad hörgés, kiáltás Tépi a levegőt, Vörözőn áztatja A magas hegytetőt...

Szétoszlik a nagy köd, Lassan kisüt a nap, Mind a két ellenfél Tigris-vérszemet kap.

Borzadalmas a harc!... Halálmegvetéssel Vágtuk, szúrtuk egymást, Téptük szerte-szét.

A nap is megállott, Rábámult hevesen; Vér-rózsák csillogtak A hegy-gerinceken.

De megborzadt nézni, Lassan tovább haladt, Ezalatt szétszórtuk A nagy muszka-hadát.

Mire a vérmezőn Leszállt az alkonyat, Derült arccal pihent A kis székely csapat...

Szól az ezredes ur: — Könny látszik szemein — Nagyön jól dolgoztunk Kedves gyermekeim...

Hegyi Sándor,
82-es szakaszvezető.

Használjunk hadisegély postabélyegeket

Az érzés hatalma.

Isten tudja miért, olyan különféle érzelmek dülnek a világon, a melyeket megérteni, átérezni sem lehet eléggé. Lehet az érzés nemes, önző és nemtelen. Óriási küzdelmekbe kerül a nemes érzés diadala. De hogy ennek kell diadalmaskodjék-e kaoszba, azt a történelem multja és a józan ész praktikuma bizonyítja.

En csaknem az ország szélén, több levelet kaptam az ország különböző részeiből és úgy találom, hogy az érzés nem egészen egyezik meg az erős bizodalommal, a lángoló hittel és az áldozatkészség csodálatos példáival. És ezért folyik annyi köny, ezért van oly nagy kétségbeesés és feijvesztettség minden vonalon, a midőn valami csekély balsors, veszteség éri seregünket.

Székely testvéreim! Kötelességemnek érzem egész nyíltan elmondani, hogy az ilyen felfogás, az ilyen érzelmi világ nem helyes és nem vezethet célhoz.

Ha igaz az, hogy a háboruban azé lesz a diadal, a kinek erősebb idegei vannak, ez is áll: azé lesz a föltétlen győzelem, a kinek népe, társadalma erős érzelmével, áldozatkészséggel kitart nyugodtan a végletekig.

Írják nekem: „félünk-e“, „remegünk-e?“ — Felelek egyszerre mindenkinek: „Nem félünk és nem szabad félünk, még akkor se, ha itt a széleken rabláncra fűzve vonszolnának hazánk határain kívül; még akkor se, ha romokban heverne szabad földünk, szabad hazánk. Mert erős a hitem a jobb és szebb jövőben; nagy a bizodalom az égi védelmünkbe. Eszembe jut a költő szava: „Az nem lehet, hogy annyi szív hiába onta vért és annyi hű kebel szakad meg a honért.“

Ha multunk nem volna dicső és jövőnkbe nem kapcsolódnék bele Mária védelme, eszménye, még gondolkodnék a jövő kialakulásában, de mert így van, biztos reménnyel és élőhittel várom a diadal eljövetele napját.

Véreim! Nem érzitek a magyar név szentségét, magasztos varázsát. Nem dobban meg szívetek minden magyar város és falu említésénél, midőn a háboru csatája ott folyik le. Hallottátok-e valaha e folyó világháboruban, hogy a magyar magyar földön futott volna? Nem, az nem történt! Pedig idősebb családapák küzdöttek rengeteg tömeggel. Győztek, mert győzni kellett, mert a családi otthont kellett védeni. S mintha mondták volna: „csak holttesteinken keresztül bántathatják azt a szent földet, a melyet őseink vére öntöze; csak holt tetemeinken át érinthetitek házaink tájékát, a melyet mi verejtékünkkel alapítánk. Minden ember a védelemben egy hatalmas felkiáltó jel, egy tilalom fa: „Ne bántsd a magyart.“

Testvéreim! Ha eddig a csüggedésnek némi szellője érintette volna kebleteket, ha eddig bizalmatok

lángja lelohadt volna és ha hitetek szikrája kialvóban volna, ne menjetek tovább azon a hanyatló uton, ne azon tévedező csapáson, mert az utvesztő, áruló lehet.

Fel a fejekkel a csillagok felé! Hiszen oly biztatón mosolyog le ránk égi Pátronánk. Fel a szívekkel magasztos tettek elvégzésére! Mindenki, aki teheti, csatasorba álljon, vagy a miye van: áldozzon az oltáron, — a haza oltárán. Ha valamikor, úgy most kell ez az érzés átmenjen öntudatunkba; életünket, vérünket és mindenünket feláldozni Hazánkért, a szebb és boldogabb jövőért.

Ne gondoljunk menekülésre, hiszen ezzel a földdel van összeforrva szívünk és boldogok soha sehol sem lehetünk.

„E nagy világon e kívül nincsen számodra hely, áldjon vagy verjen sors keze, itt élned haldod kell.“

Ez az érzés kell betöltse mindnyájunk keblét, ha azt ohajtjuk, hogy szabad és nagy legyen hazánk, Magyarország.

Ez a legnemesebb érzés. Ennek a varázsa kell áthassa szívünket. Ez érzélem kell irányítsa és minden téren diadalt arasson.

(Csikmindszent.) **András Péter.**

SZÉKELY GAZDA.

A székely sajt.

Minden nemzetnek megvan a maga különlegessége, amit a világ forgatagába bele dob és becsülettel állja a helyét. A csehek prágai sonkájá, az olaszok makaroni tésztájá, a franciák reklort sajtja, az angol rosz-bőf, a muszka-hal, a török edességek. De hiszen nem akarok én most nemzetközi előadást tartani, mert a felsoroltakból is látom, hogy rossz a jellemzés. A célo az, hogy bemutassam azt a tényt, hogy minden nemzetnek van különlegessége. De nemcsak ételekben, hanem ruhában, általában szövegekben és még az archifejezésben is.

Ezt a jellegzetes székely nemzeti erőkitörést én hasztalan kutatom. Ami a világban szétmegy, mint székely, — az nem más, mint a székely cigányok által évtizedek óta üzött világcsalás, amikor székely ipargyanánt árulja a leghitványbba osztórak rongyot, a jutta árut. (Hála Isten a háboru kitörése óta a juttának is befagyott.) A székely borvizek a forrásbérlek és központosított értékesítők által, mint pancs, mint hamisítvány, felhigitva kerül a fogyasztók asztalára. A székely turó? Ugyan hagyjuk! De mégis jobb azt nyíltan megmondani, hogy ne csalják a világot vele.

Képzelm, hogy nagy szemeket meresztenek rá, de kérem csak figyeljék meg a tényállást, aztán ítélenek.

A székely turó — juhturó. A híres székely turó gyárak amikro 130

—140 korona a juhsajtnak kilója, akkor „eingros” nagyban adják a székely túró kilóját 1 koronáért. A jó gyáros urak megveszik a juhsajtot 140 K-ért kilóját (mert nekik nincs juhtenyésztésük) és ezt a sajtot túrónak feldolgozzák, hogy eladhassák 1 koronáért, hogy ráfizésének kilónként 40 fillért és a munkát és a csomagolást !!!

Ezt senki sem hiszi el. Én sem, mert tudom, hogy a székelytúró gyáros urak vesznek 1 kiló sajtot, 4 kiló tehéntúró, aztán ebből pancsolnak 5 kiló ugynevezett híres székely túró, ami a meleg puliszkában megcsomósodik. A székely túró becsülete így aztán mindig alább és alább száll. Végre senkinek sem kell. Elronkurálják a székely becsületet.

Pedig kérdezem: hogyha egy kiló francia rokfortúró 10 korona, miért akarják a hasonló székely juhtúró 1 koronáért vesztegetni? Ezt nem kívánta senki, csak a piszkos kereskedelem fetreng a pocsolába és mocskolja össze a székely nemzet nevét!

Erre azt mondják a híres székely túrógyárosok és az érdekelt familiák: ugyan micsoda perfidia a világháború alatt ilyen dolgokat előhozni? Ennek most nincs ideje!

Én pedig olvasom a háborús időben való tevékenységet; a Mosonvármegyei Állattenyésztési Egyesületnek legújabb mozgalmát olvasom, hogy az országhírű felpuha „óriási sajt” az utóbbi évben, a tejszövetkezetek által gyártva 28 vagon mennyiségben került eladásra. A háborús idők alatt a puha francia sajtok pótlására pedig „Mosonmegyei csemege sajt” elnevezés alatt egy új sajtfeleség kerül forgalomba a falusi szövetkezetekből. Az „óriási sajt”-nál 18—19 fillérrel, a „Mosonmegyei csemege sajt”-nál 24—26 fillérrel értékesül a tehéntej litere.

A székelyföldi távoleső falvakban (most a sajtkészítésre csakis a szállítási nehézségek miatt térnek át a tejszövetkezetek) egy liter tejet 12—14 fillérért alig bírnak értékesíteni. Igaz, hogy a városok közelében lenyuzzák a tejfogyasztók bőrét a magas tejárakkal, de én a távoli eső székely falvak tejtermelőiről írok, akiknek vezetői tehetetlenül, tudatlanul sírnak a székely nép megmetésén.

De persze, ez nem politika. Ehhez nem értenek. (De a politikához se.) Ide szak tudás és szélesebb látókör szükséges. A kártya pártik dicső hősei, a perlekedés nagy mesterei, a népségítés gazdasági ügyéhez csakis a maguk tudásáig értenek. Azon túl a nagy semmiség következik náluk.

Én olvasom a magyar puhasajt újabb dicsőségét. Aztán elgondolkozom: Milyen jó volna egy okos székely góbét, egy öt gimnáziumot végzett fiút elküldeni Ujhelyi Imre gazdasági akadémiai igazgató urhoz Magyaróvárra, a mosonmegyei nép

mesteréhez, hogy a sajtkészítésre kitaníttatná. Három esztendő múlva, mint sajtmeister kikerülne és egy két évi vándorlás után haza jönne a Székelyföldre elterjeszteni a sajtkészítés mesterségét. A költséget fizethetné 8—10 község, hogy megse érezze. Így létesülne az első tejszövetkezeti „székely sajt”-gyár, ahol a tej 18—20 fillérrel értékesülne a költségek levonása után és a székely névnek becsületet szerezne; nem szégyent.

Budapest, 1914. Karácsony hava.

Péterfy Tamás.

A hős 82-ösök

A cs. és kir. Hadügyminisztérium 1914. év nov. 13-án kiadott 56-os számú veszteségi kimutatásában levő 82-es ezredbeli tisztek és legénység névsora. (5. folyt.)

Páka István, gyalogos, 2. sz. Csikvm., Ditró, 1889. meghalt. Pál Gyula, gyalogos, 7. sz. Csikvm., Szépvíz, 1892. megsebesült. Pál István, gyalogos, 13. sz. Csikvm., Gyergyóújfalu, 1891. megsebesült. Pál István, gyalogos, címzetes őrzetű, 2. sz. Csikvm., Gyergyóbelbor, 1885. megsebesült. — Pál István, gyalogos, 3. sz. Csikvm., Gyergyószentmiklós, 1893. meghalt. — Palkó József, tizedes, 9. sz. megsebesült. — Palovics Gyula, tizedes, 9. sz. Csikvm., Csikszentmiklós, 1888. megsebesült. — Pap Sándor, gyalogos, 14. sz. Udvarhelyvm., Bardóc, 1891. megsebesült. — Pap János, gyalogos, 9. sz. Besztercenászdóvm., Szatra, 1890. megsebesült. — Pap József, gyalogos, 5. sz. Udvarhelyvm., Benczéd, 1891. megsebesült. — Pataki József, gyalogos, 16. sz. Kisküküllővm., M. Sáros, 1884. meghalt. — Percza János, gyalogos, 6. sz. Szolnokdobokvm., Libaton, 1885. megsebesült. — Péter Aladár Dr egyéves önkéntes, címzetes tizedes, 3. sz. Udvarhelyvm., Alsóboldogfalva, 1889. meghalt. — Péter András, gyalogos, 11. sz. Udvarhelyvm., Siklód, 1889. megsebesült. — Péter Imre, gyalogos, 16. sz. megsebesült. — Péter Imre, gyalogos, címzetes őrzetű, 1. sz. Udvarhelyvm., Zetelaka, 1887. megsebesült. — Péter Lőrinc József, gyalogos, 4. sz. Csikvm., Csikvárdófalva, 1892. megsebesült. — Péterfi György, gyalogos, 5. sz. Csikvm., K. Innépér, 1891. megsebesült. — Pető Dénes, tizedes, 9. sz. megsebesült. — Pető Dénes, tizedes, címzetes szakaszvezető, 9. sz. Udvarhelyvm., Agyagfalva, 1888. megsebesült. — Petres József, póttartalékos, 4. sz. Csikvm., Csikcsobotfalva, 1887. megsebesült. — Polgár Béla, gyalogos, címzetes őrzetű, 9. sz. Csikvm., Gyergyószentmiklós, 1892. megsebesült. — Polner Lajos, gyalogos, címzetes tizedes, 7. sz. Udvarhelyvm., Székelyudvarhely, 1885. meghalt. — Popa Jaronym, gyalogos, 7. sz. Csikvm., Békás, megsebesült. — Popa

Tódor, gyalogos, 11. sz. Tordaaranyos, Székelyhidas, 1891. meghalt. — Portik Lajos, őrmester, 3. számú gépfegyver-osztály, Csikvm., Gyergyóditró, 1888. megsebesült. — Pui György, gyalogos, 11. sz. Udvarhelyvm., 1892. megsebesült. — Pulai Lotkár, egyéves önkéntes címzetes tizedes, 7. sz. Zalavm., Csáktornya, 1891. meghalt. — Pöngöcz Lajos, egyéves önkéntes, címzetes őrzetű, 9. sz. Szilágyvm., Zilah, 1894. meghalt. — Püry János, gyalogos, 10. sz. Csikvm., Gyergyóbelbor, 1890. megsebesült. — Puskás Ferenc, tizedes, 3. számú gépfegyver-osztály, Csikvm., Gyergyóditró, 1891. megsebesült. — Puskás Gábor, tartalékos őrmester, kadett jelölt, 7. sz. Csikvm., Ditró, 1885. megsebesült. — Puskás János, gyalogos, címzetes őrzetű, 9. sz. Csikvm., Ditró, 1886. megsebesült. — Puskás János, gyalogos, 9. sz. Csikvm., Ditró, 1888. megsebesült. — Puskás József, század-dobos, 3. sz. Csikvm., Gyergyóholló, 1891. megsebesült.

Rád Gerasim, tizedes, 4. sz. Alsó-Fehérm., 1892. megsebesült. — Radi András, őrzetű, 6. sz. Udvarhelyvm., Ny. Malomfalva, 1891. megsebesült. — Radó Dénes, gyalogos, 13. sz. Udvarhelyvm., Székelykeresztur, 1890. megsebesült. — Ráduly István, gyalogos, 9. sz. Udvarhelyvm., Homoródalmás, 1890. meghalt. — Rafai Gáspár, tizedes, címzetes szakaszvezető, 5. sz. Udvarhelyvm., Énlaka, 1891. megsebesült. — Ráncz János, gyalogos, 9. sz. Csikvm., Csikszereda, 1883. megsebesült. — Ráncz Márton, gyalogos, 9. sz. Csikvm., Gyergyóalfalu, 1887. megsebesült. — Reis Lajos, gyalogos, 5. sz. Alsóausztia, Wien 1893. megsebesült. — Reitter Gyula, őrzetű, címzetes tizedes, 14. sz. Alsóausztia, Mödling, Truman, 1895. meghalt. — Rengetyán András, gyalogos, 11. sz. Hunyadv., Csigmó, 1885. megsebesült. — Rossin János, gyalogos, 4. sz. Csikvm., Gyergyóbékás, 1884. megsebesült.

Sajgó Imre, gyalogos, 9. sz. Csikvm., Gyergyóalfalu, 1888. megsebesült. — Salamon Márton, gyalogos, 2. sz. Csikvm., Csobotfalva, 1892. megsebesült. — Sándor Dénes, gyalogos, 5. sz. Udvarhelyvm., Patakfalu, 1891. megsebesült. — Sándor Dénes, tizedes, 1. sz. Udvarhelyvm., Zetelaka, 1887. megsebesült. — Sándor Felix, gyalogos, 11. sz. Csikvm., Csikszentdomokos, 1889. megsebesült. — Sándor Ferenc, gyalogos, 1. sz. Udvarhelyvm., Fenyéd, 1889. megsebesült. — Sándor János, gyalogos, címzetes őrzetű, 7. sz. Csikvm., Tusnád, 1892. meghalt. — Sánta József, gyalogos, 11. sz. Udvarhelyvm., Szentdemeter, 1881. megsebesült. — Sárosi János, gyalogos, 7. sz. Csikvm., Csikgöröcsfalva, 1887. megsebesült. — Sárosi Bálint, gyalogos, 11. sz. Csikvm., Csikrákos, 1890. megsebesült. — Sárpataki Mihály, gyalogos, címzetes őrzetű, 14. sz. Csikvm., Borszék, 1892. meghalt. — Sáska Antal, gyalogos, 10.

sz. megsebesült. — Schall Ferenc, őrzetű, címzetes-tizedes, 3. sz. Udvarhelyvm., Siménfalva, 1891. megsebesült. — Schenker János, tizedes, 4. sz. Udvarhelyvm., Erked, 1891. megsebesült. — Schmidt János, gyalogos, címzetes-őrzetű, 5. sz. Kisküküllővm., Alsó-Bajom, 1890. megsebesült. — Schwella Károly, gyalogos, 12. sz. Udvarhelyvm., Szentkeresztbánya, 1892. megsebesült. — Silló Benjamin, őrzetű, 13. sz. megsebesült. Silló Ferenc, őrzetű, 13. sz. Csikvm., Csikmindszent, 1887. megsebesült. — Simó Ferenc, tizedes, 9. sz. Udvarhelyvm., Székelyszenterzsébet, 1888. meghalt. Simó Károly, őrzetű, címzetes-tizedes, 9. sz. Udvarhelyvm., Sükő, 1887. megsebesült. — Simon Imre, gyalogos, 11. sz. Csikvm., Ujfalú, 1883. megsebesült.

(Folytatjuk.)

Krónika.

— A háború története. —

December 16. Az oroszokat Nyugat-Galiciában dél felől fáradszékülten üldöző csapataink tegnap Jasló-Rajbrodt vonalra jutottak. Üldözés közben, valamint az utolsó csatában az eddigi jelentések szerint 31.000 oroszot fogtunk el.

Ma hírek érkeztek arról, hogy az oroszok a Rajbrodt — Niepolomice Wolbrom — Noworadsmk — Pietrkow egész vonalán visszavonuló mozgólátot tesznek.

Nyugat Galiciában hadseregeink offenzívája az oroszokat visszavonulásra kényszerítette és az oroszok vonalát Dél-Lengyelországban is meggingatta.

Az Erdős-Kárpátokban az oroszoknak a Latorca völgyében való előnyomulása ellen megfelelő intézkedéseket tettünk.

Van tartomány határán a török és orosz csapatok harcban állanak; a törökök előnyben vannak. A perzsa határon a törökök visszaverték az orosz lovasságot.

December 17. A német nyíltengeri haderő egy része ágyutüz alá vette Anglia keleti partvidékén Sarnborough, Hartlepool és Withby megerősített helyeket. A bombázás nagy pusztításokat okozott; egyes városrészek lángban állnak; a lakosság az ország belsejébe menekül.

Galiciában és Dél-Lengyelországban üldözzük a visszavonuló ellenséget. Liskonál, Krosnónál, Jaslónál, az oroszok nagyobb ellenállást fejtenek ki. A Dunajec völgyében Zalicynig nyomultunk előre, Bokhniát elfoglaltuk.

Dél-Lengyelországban az orosz háttvédek mindenütt visszavonulásra kényszerítették.

A Kárpátokban a Latorca-völgyben az előnyomulásról még nem tettek le az oroszok.

A przemysli védősereg kirohanást tett, melyben a magyar honvédek kitüntették magukat. Foglyokkal és zsákmányolt gépfegyverekkel tértek vissza.

A franciák új előtörést kíséreltek meg. Nieuporton át a támadás eredménytelen maradt. A németek rohammal bevették a Sennheimtől nyugatra szívósan tartott magaslatot.

December 19. A Kárpátokban csapataink a Kroszno-Zaklicyn vonal felől támadnak, az arcvonal többi részén üldözzük az oroszokat.

A déli szárnyon a limanovai több napi csatában, északon a németek által Lodznál és immár a Bzura mentén is teljesen megvert oroszok, akiket a Kárpátokon át történt előnyomulásunk délről fenyeget, megkezdették az általános visszavonulást.

A Szilázia és Posen ellen bejelentett orosz támadás teljesen összeomlott, a németek az orosz hadseregeket egész Lengyelországban szívós, elkecseregett frontharcok után visszaverték és visszavonulásra kényszerítették. Az ellenséget mindenütt üldözik.

A törökök az uimiai győzelemben elvették az oroszoktól az egész koscsitáborukat. Az oroszok Urmia felé menekülnek.

A németek Nieuportnál, valamint Zillebecke között a franciák támadását visszaverték.

A német flotta támadása következtében az angol hadügyminisztérium jelentése szerint Harlepoolban 22 ember életét veszítette, 50 megsebesült. Searboroughban 12 ember meghalt, 24 megsebesült.

A német vezérkar főnöke helyettesének jelentése szerint a némethajók az őket üldöző angol flottillából két torpedónaszádott megsemmisítettek.

HIREK.

Az utolsó szám.

Jelen számmal búcsút veszünk a „Székelyország” nagyrabecsült előfizetőitől, önzetlenül támogatott hazafias munkatársainktól s főképp az 1914-ik nevezetes esztendőitől. A bucsu szava hálás köszönetünk a múltért, beköszöntünk kérélem a küszöbön álló 1915. esztendőre.

Husz esztendő keserves küzdelmeit zárjuk le a mostani lapszámmal. Husz esztendőt, mely sok küzdelmet, megbántást, lekicsinylést és minden rosszat zudított fejünkre — a legtöbbször méltatlanul.

De legyen most feledve minden. Nagy időket élünk. Történelmi nagy napokat, melyek egész tevékenységünket, összes áldozatainkat kívánják.

Alig is merünk kérni, szinte pülva hozakodunk elő a magunk Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

ügyének látszó előfizetési díjak kérelmével.

Azonban tudjuk, érezzük, husz év óta behizonyult, hogy nem ön magunkért, hanem a közért vagyunk s ez teljes bátorságot, önbizalmat ad arra, miképp az igaz lelkű székely hazafiakat és honleányokat a „Székelyország” további támogatásához hívjuk.

Kérjük tehát az előfizetések megújítását s az ismerősök körében a „Székelyország” jóakaratu ajánlását. Hazafias tisztelettel a szerkesztőség és kiadóhivatal.

— **Katonai kinevezések.** Ő cs. és kir. apostoli Felsége a székelyudvarhelyi 82-ik ezrednél főlekelecsényi *Szende* Ferenc ezredes, dandárparancsnokot vezérőrnagynak; *Rittner* Frigyes századost őrnagynak; *Balthes* Kálmán, *Brunn* Egmont, ns. *Lux* Vilmos, *Wagner* János főhadnagyokat századosoknak, *Soyka* Oswald hadnagyot főhadnagynak; *Barats* István, *Héjja* Gyula, *Vonház* István tart. hadnagyokat tart. főhadnagyoknak nevezte ki.

— **Karácsoni zenés mise.** Székelyudvarhelyt, a Szent Ferenc rendiek templomában e hó 26-án (karácson másodnapján) d. e. 11 órakor a sebesült katonák javára zenés pásztormise lesz. A bejáratnál perselyeket helyeznek el s a kegyes adományokat a Vörös Kereszt Egyület javára fordítják. Az éneket az e célra alakult tekintélyes számú női és férfi énekkar, a zenekíséretet a székelyudvarhelyi 82-ik ezred zenekara, az orgonakíséretet pedig egyik szt. Ferenc rendi atya szolgáltatja.

— **Az újévi köszöntések** megváltási összegét mindenki a honvédelmi minisztérium Hadsegélyező Hivatala özvegy és árva alap javára fizeti be. A posta a Hadsegélyező Hivatal címére (Budapest, IV. Váciutca 38.) feladott pénzküldeményeket portómentesen szállítja, ha az utalványra fel van jegyezve, hogy katonáknak szánt szeretet adomány. Ilyen adományokat a „Székelyország” szerkesztősége is elfogad és nyilvános nyugtázás mellett rendeltetési helyére juttatja.

— **Elöléptetések.** *Rothenary* Antal ezredes, a székelyudvarhelyi cs. és kir. 82-ik ezred parancsnoka *Fritze* Károly címz. szakaszvezetőt számvivőaltisztné; *Kovács* Károly szakaszvezetőt őrmesternek; *Dee* Imre címz. szakaszvezetőt és *Csáki* Márton tizedest szakaszvezetőkné; *Gál* Miklós önkéntest és *Feldbauer* Ottó gyalogost tizedesnek; *Bodó* Felix, *Gagyí* Elek póttartalékosokat, *Klein* András és *Veres* Ferenc gyalogosokat őrzetőknek léptette elő.

— **Gyilkostói kalauz** címmel a Gyilkostó és környékéről csinos kis füzetke jelent meg, amelyet az E. M. K. E., a Székely Társaság és az E. K. E. gyergyószentmiklósi fiókjának megbízásából *Váhar* P. Arthur szerkesztő állított össze. A füzetke képekkel illusztráltan, vonzó leírásban tárja elénk a csodás Gyilkostó

festőien szép környezetét. Vezérszóval *Görög* Joachim, az E. M. K. E. és az E. K. E. fiókköreinek elnöke, míg előszóval a három egyesület látta el és indította útjára a kincsfőlderítő munkát lelkes hazafiassággal. Az érdeklődők bármelyik egyesült elnöksége útján beszerezhetik.

— **„Rózsavőgyi Album 1914 karácson”** a napokban hagyta el a sajtót. Az album kiadója mellőzött minden üzleti számítást és ennek eredménye, hogy az album tartalmának összeállítása és kiállítása váratlanul sikerült. Országunk első zenemű kiadó cégétől csak jót várunk és a legjobbat kaptuk. 80 oldalon 33 értékesnél értékesebb operett, kabaré, magyar és hazafias dalt tartalmaz a 4 koronás album. *Huszka*, *Jacobi*, *Szirmai*, *Zerkovitz* világsikert aratott művei között találjuk a legnépszerűbb magyar és műdalokat, valamint az alkalmi hazafias darabokat a legobb letétben. Az album izléses és díszes kiállítása, valamint gazdag tartalma révén a legalkalmasabb karácsoni ajándék. Megrendelhető a „Székelyország” kiadójában Székelyudvarhelyt, vagy az album kiadójánál: Rózsavőgyi és Társa cs. és kir. udvari zenemű-kiadó cégnél, Budapest IV. Szervita-tér 5. sz.

— **A szombatfalvi gazda kör** folyó hó 26-án Karácson másodnapján, d. u. 2 órakor a szombatfalvi róm. kath. elemi iskolában hazafias ünnepélyt rendez, melyre a közönséget tisztelettel meghívjuk. Műsor: 1. Ének: Az elemi iskolás növendékek által. 2. Szaval: Barabás Biri. 3. Szabad előadást tart: Szemlér Ferenc róm. kath. főgimnáziumi tanár. 4. Szaval: Barabás Dénes. 5. Hazafias dialógot adnak elő: *Gothárd* Giza és *Borbély* Albert. 6. Szaval: Barabás Magit. Belépti díj nincs. Szíves adományokat a hadban levő s édes Hazánkért küzdő katonáink részére még szükséges téli ruhák beszerzésére hálás köszönettel elfogad a rendezőség.

A szökések büntette miatt a 12. hadtest területére a rögtönítelő bíróságokat felállították. A megszökött katonákat agyonlövélssel büntetik.

TÁVIRATOK.

A miniszterelnöki sajtóosztály hiteles közlései a „Székelyország” számára.

Parancsnokváltozás.

Budapest, érk. dec. 24.

A hivatalos Bud. Közl. holnapi számában két királyi kézirat jelenik meg. Egyikben *Potiorek* Oszkár tábornagy nyugdíjazása és a másikban nemes *Sarkoticz* István altábornagynak vezénylő tábornokká való kinevezése van publikálva.

A déli hadszinterről.

Budapest, érk. dec. 24.

Hivatalos jelentés ad kimerítő felvilágosítást a déli hadszintéren törtétekről.

E szerint a különböző alaptalan híresztelésekkel szemben megállapítást nyert, hogy a balkáni haderők főparancsnoksága minden hadviselés ideális célját, az ellenség teljes leverését vette tervbe.

E mellett azonban nem számolt eléggé a leküzdendő nehézségekkel, az időjárás mostohasága folytán a csekély számú s zordon területen átvezető uton és a szállítási vonalak olyan állapotba jutottak, hogy a szükséges élelmiszer és lőszerkészletek odaszállítása lehetetlenné vált.

Mivel pedig az ellenség egyidejűleg új erőket gyűjtött és támadásba ment át, offenzívánkat kénytelenek voltunk megszakítani.

Az okosság parancsolta, hogy a hadsereg a kedvezőtlen viszonyok között döntő harcra ne bocsátkozék. Tehát a Szerbiába benyomult haderőnk, a hátrányos viszonyokkal számolva, visszavonult, de meg nem vertek.

Elkerülhetetlen volt, hogy a visszavonulás alkalmával emberben és anyagban érzékeny veszteséget szenvedjünk, de megállapítható, hogy az elterjesztett hírek a való tényeket messze túlhaladják.

A legjobb szellemtől áthatott csapataink napok óta jó szállásokban vannak, amelyeket minden szükségességgel ellátnak és várják a további rendeleteket.

Eddigél a határoknál csupán járőrök között lefolyt jelentéktelen csatározásokra került a sor.

Ő Felsége az eddigi főparancsnokot egészségi tekintetéből előterjesztett kérésére a főparancsnokságtól felmenteni és helyébe Ő cs. és kir. Fenségét: Jenő főherceg, lovassági tábornokot kinevezni kegyeskedett.

Azt a hirt, hogy ő Fensége veszi át a balkáni haderőknek oly fontos parancsnokságát, hálás örömmel fogadják a hadsereg körében fogadni, ahol a főherceg ur a legnagyobb bizalomnak és tiszteletnek örvendő.

Névjegyek

azonnal megrendelhetők **Betegh Pál** könyvnyomtató intézetéből Székelyudvarhely, hol a legújabb és legszebb mintákban készülnek s **vidékre is gyorsan és pontosan utánvétel küldetnek.**

Nyomtatja és kiadja **BETEGH PÁL** könyvnyomtató int. Székelyudvarhely.